

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Posamezna številka 60 vin.

J. K.

Zgražajte se!

Gospodje okolu »Napreja« so bili takoj neprevidni, da so za letošnji 1. maj priobčili poziv neke socialne demokratije ženstvu, naj se osvobodi vseh vezi vere, cerkve in morale, naj si vzame svobodo, ki je dana vsakemu žužku, naj živi kot ženska in ljubi. Teh besed pač ni mogče drugače umeti, nego so bile nedvomno misljene: to je propaganda za svobodno ljubezen. To načelo ima socialna demokracija v svojem programu. Nekaj let sem je to načelo sicer mnogo izgubilo na zunanjem lesku, ki so mu ga skušali dati njegovi zagovorniki, ker ga je izkušnja polnoma diskreditirala in se v dobrini družbi ne imenuje več; zato so tudi resni socialistični krogi postali v tem oziru zelo previdni in se tega imena v resnih socialističnih glasilih nikjer več ne čita, pa tudi ne namiguje nanj. Vendar pa socialna demokracija tega načela, kolikor nam je znano, ni preklicala in ko smo čitali v »Napreju« gori omenjeni nedvoumni poziv, nismo mogli misliti drugega, nego da je to poziv na brezobzirno uveljavljanje svobodne ljubazni potom dejstva od strani ženstva samega.

Sedaj je pa vprašanje, kaj si kdo pod svobodno ljubezni misli. Ne bomo tajili, da si je mogče — vsekakor na krivih podstavkih in ne glede na versko zapoved — misliti pod tem tudi idealno razmerje med možem in ženo in radi verjamemo, da si je stvar idealno predstavljal tudi pisateljica dotičnega poziva — naš napad tudi ni bil naslovilen nano. Ampak splošna izkušnja je nepobitno dokazala, da svobodna ljubezen v praksi pomenja v 99 slučajih od 100 — prostitucijo, da se v njej že ne začne, pa vsaj vselej konča. To je kakor rečeno splošno dokazano in splošno priznano in zato se o svobodni ljubezni danes med resnimi ljudmi ne govori več. Zlasti žalostne moralne razmere, ki jih je povzročila vojna in ki se zrcalijo posebno v strahoviti statistiki o naraščanju prostitucije, so iztreznile in izpreobrnile tudi najmetnejše zagovornike tega nezmiselnega načela.

Ko smo torej čitali predmetni poziv v »Napreju«, smo se čutili dolžne, da udamo. Udarili smo s prostitucijo. Da je bila ta beseda prava in da smo v živo zadeli, priča krik in zmerjanje, ki ga je vsled tege proti nam dvignil »Naprej«. Gospodje okolu »Napreja« so se zavedli, da so storili veliko neumnost in nespodobnost, pa skušajo sedaj kopje obrniti in kličejo: »Lojst, ki kaj slabega misli!« Pa to se jim prav nič ne poda in ne bodo nikogar prepričali. Storili bi veliko boljše in pazmetnejše, ako bi izjavili, da se z objavljivim pozivom ne strinjajo, da je svobodno ljubezen nezmisel. Ob enem naj bi pozvali vse svoje najboljše ljudi, da se posveti izobrazbi in oblačitvi socialnodemokratičnega in komunističnega ženstva, ki je o prilikah zadnjih žalostnih dogodkov pokazalo toliko duševno bedo, da je to pretreslo tudi duhove, ki se jim ne more očitati ne verski fanatizem ne prevelika občutljivost. Tu, gospodje okolu »Napreja«, se zgražajte, tu zastavite svoje pero in svoje delo!

DOSEŽEN SPORAZUM V MEZDNEM GIBANJU.

LDU Dunaj, 7. maja (ČTU.) Med industrijskimi nameščenci in podjetniki se je glede povišanja plač dosegel sporazum.

ČEH PROTIPOLJAKOM.

LDU Praga, 7. maja. (ČTU.) Češki listi pišejo o poljskih stvareh; N. pr.: »Narodni Listy« pišejo o psihologiji poljskega soseda in pravijo, da je poljski človek brezobziren. Poljaki smatrajo Ruse še vedno za stare sovražnike »ravnatako pa sovražijo tudi Čehe. Strast se bo po plebiscitu še povečala in raste sedaj po vsaki poljski zmagi.

MEZDNA REFORMA V NEMČIJII.

LDU Berlin, 7. maja. (Dun. KU) Narodna skupščina je v drugem in tretjem branju sprejela mezdno reformo. Zbornica je odgovadena do 23. junija.

Avstrijska socialna demokracija proti novi internacionali.

LDU Dunaj, 7. maja. (ČTU) Avstrijska socialna demokracija se meseca julija ne bo udeležila ženevskega kongresa interna-

cionalne, ker ne vidi v kongresu primerne poti za obnovo internationale.

Pravda o zaplenjenem denarju ob prevratu.

Dr. Rostohar proti inž. Uhliju.

Danes ob 9. uri dopoldne je pričel okrajni sodnik Avsec z nadaljevanjem razprave o tožbi, katero je vložil dr. Rostohar proti inženirju Uhliju, ki je rekel v kavarni Union pisatelju dr. Kraigherju, da si je pridobil Rostohar milijone in da si je dal nositi milijone na dom.

Zaslisanata sta bili kot priči prva dr. Kraigher in dr. Ramovš. Pozneje je Uhlije vložil sodišču poročilo, da je šlo takrat za 148.000 K.

Priča Helman Adolf je izpovedal: V noči na 2. novembra 1918 je dr. Rostohar v spremstvu drugih poiskal poštni voz, v katerem je delal on službo. Ob tej prilnosti so se poštni uslužbencem zaplenile tudi njihove zasebne reči. Dr. Rostohar je zaklical nad njim, ko mu je nastavil samokres: »Sie geriebener Gauner, geben Sie alle Gelder heraus!« V celoti je odnesel dr. Rostohar iz poštnega voza v tisti noči 148.920 kron.

Priča Jarac je takrat kot nadporočnik nadomeščaval štacijskega poveljnika. Prišel je dr. Rostohar, ker se je mislilo, da se bodo uradniki Kreditnega zavoda s sedmimi milijoni odpeljali na Dunaj. Ker se niso odpeljali, je rekel dr. Rostohar, da mora vsaj denarna pisma pobrati. On je šel samo z njim v voz, toda ga je precej zapustil. »Zanesljivih ljudi sem imel takrat

na kolodvoru komaj 20: vse je ravbalo.« Bara nisem mogel, ker me je pričel tikati. Sploh mi je že ime »feldvobel« zoprno.

Sodnik: »Takrat je vladala fraternalitet!«

Ko je dr. Rostohar odhajal, je rekel priči: Viš, miliončke že imamo. — Do takrat, ko sem bil tu, sem mislil, da imajo na finančne tiste milijone, o katerih je takrat govoril.

Revident Gregorec je pa govoril: »Hvala Bogu, denar že imajo!« Priča Helman pravi: Spominjam se zato tako dobro, da je častnik dr. Rostohar odnesel vreče, ker je bilo to za mene največje važnosti in mi je bilo najbolj hudo.

Priča Franc Bar izpove: Dr. Rostohar me je povabil, naj grem ž njim na kolodvor, češ, da pride iz Trsta denar. S pštolo v roki smo prišli v voz. Jaz sem pštolo hitro spravil, dr. Rostohar jo je pa obdržal. Pregledovali smo vse kote vagona. Dr. Rostohar je zaplenil denarnih pisem za 30.000 kron in denarno vrečico s 100.000 kromami. Potem sem našel tri pakete in sem zaklical: »Kristuše že imamo!« Pakete smo spravili na štacijskem poveljstvu v zadnjo sobo, tista denarna pisma pa je dal dr. Rostohar v miznico.

Ob zaključku lista se je razprava še nadaljevala.

RUSKO DELAVSTVO MORA NA FRONTO.

LDU Berlin, 7. maja. (Dun. KU) — »Abend« javlja iz Moskve: Ruski osrednji izvrševalni odbor je velel načelnikom posameznih guberij, naj v treh dneh pozovijo organizirano delavstvo pod orožje in ga pošiljejo v Moskvo. Velik del armade, nahajajoče se v Sibiriji, se odpošlje na poljsko fronto.

STAVKA RUDARJEV NA FRANCOSKEM.

LDU Pariz, 7. maja. (Dun. KU) — Agence Havas) Rudarji v Pas de Calais so sklenili, da prično od pondeljka dalje stavkati. Danes se zbero rudarji severnega departementa k posvetovanju. Pričakovati je, da bodo tudi oni sklenili isto.

MEDNARODNA TRGOVSKA KONFERENCA.

LDU Pariz, 7. maja. (Dun. KU) Včerajšnja posvetovanja mednarodne trgovske konference so se bavila med drugim tudi z vprašanjem transporta, nove ureditve mednarodne trgovine in razvoja trgovskih odnosov med zahodom in Balkanom. Trgovska konferenca se je v soglasno sprejeti rezoluciji izrekla za zmanjšanje inflacije novčanic, za vzpostavitev zdravih denarnih razmer, za takojšnje ustanovitev rednih mednarodnih zvez v zraku in za razvoj gospodarskih odnosa med zahodno Evropo in aliiranimi državami.

REVOLUCIJA V MEHIKI.

LDU Berlin, 7. maja. (Dun. KU) »Berliner Tageblatt« poroča iz Bazla: Spričnavala mehiških upornikov je predsednik Caranza odstopil. Za naslednika je bil imenovan Dominguez, ki sta ga priznali obe stranki.

DUNAJSKI KOMUNISTI.

LDU Dunaj, 7. maja. (ČTU.) Dunajski komunisti delujejo v zadnjem času živahnino in nastopajo proti socialnim demokratom. Policijski predsednik Schober je ugotovil, da imajo stike s sovjetsko Rusijo, odkoder so dobili mnogo denarja.

Širite »Večerni list!«

Cene po pošti:

za celo leto . H 40—
za pol leta . H 20—
za četrlet leta . H 10—
za 1 mesec . H 3:50

Za Ljubljano mesečno 3 H

za inozemstvo mesečno H 12—

Uredništvo in uprava:

Hopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon štev. 50

za parlament po novi ustavi. Izdal je volilni oklic, v katerem naglaša potrebo, da se premaga sedanji materialistični duh z vsemi njegovimi deli in sadovi. To zmago pa more doseči le krščanski duh. Zvest svoji preteklosti bo Centrum tudi v bodoče neomajno zastopal stališče, da so država, vera in cerkev neločljive. Največjo važnost polaga stranka na novi šolski zakon, ki ga bo sklenil bodoči parlament. Dalje se izjavlja oklic proti centralističnemu ustroju države. Posebno oстро naglaša oklic splošno-ljudski značaj stranke: »Mi smo in ostanemo stranka gospodarske in socialne potavnave. Mi ne služimo ne razredni, ne stanovski sebičnosti. Zato pospešujemo interes vsakega stanu v okviru skupne blaginje.« Moramo reči, da smo od Centruma pričakovali, da bo dal odločnega izraza današnjim socialnim potrebam in zahtevam.

+ Napet notranjopolitični položaj v Avstriji. Koalicija krščanskih socialistov in socialnih demokratov je prišla do razpotja. Na dnevnu rednico sta dve vprašanji, dva zakona, ki ostro ločita oba tabora, ne sicer načelno, pač pa glede izvedbe. To sta ustava in oddaja premoženja. Krščanski socialisti zahtevajo, naj se oba zakona uveljavita istočasno, ker mora narod vedeti, kakšni državi naj odstopi velik del svojega imetka. Socialni demokrati, ki se boje, da v novi ustavi ne bodo mogli uveljaviti vsega, kar bi radi, pa skušajo ustavo zavleciti, za to pa nemudoma izpeljati oddajo premoženja, s čimer bi seveda ustregli svojim pristašem. Krščanskosocialna glasila naglašajo, da mora priti sedaj do končne odločitve: ali prideta v parlamentu v sklepance oba zakona istočasno, ali pa se mora koalicija razbiti. Prihodnji teden se vrši plenarna seja kršč. soc. poslancev, na kateri bodo končnoveljavno sklepali o tem vprašanju.

+ Agrarna reforma na Grškem. Že pred vojsko je bil v Grčiji izdelan načrt zakona o agrarni reformi, po katerem se vsa veleposestva razdele med siromašne poljedelce. Zlasti je bilo treba agrarno reformo izvesti v Makedoniji. Zdaj je grški parlament izdal zakon o agrarni reformi: Vsa veleposestva se morajo razdeliti in sicer tako, da se od veleposestva lahko odvzame dve tretjini, ena tretjina posstva, ako ne presegajo 100 hektarjev, ostane staremu lastniku. En poljedelec ne more imeti več nego 100 hektarjev zemlje. Zemljišča dele posbene ustanove ali društva, ki stoje pod kontrolo države. Vsak ubog poljedelec, ki želi dobiti del veleposestva, mora biti član tega društva. Odkup zemlje ni povsod enak. Mala posestva, kajih površina ne bo več nego 8 do 15 hektarjev, se pozneje ne morejo deliti. Odkupno ceno bodo plačali z amortizacijo največ v 30 letih. Vrednost zemljišča se po tem zakonu računa po predvojnih cenah, ponekod 30 odstotkov več. — Pri nas pa bomo še čakali na agrarno reformo, ker liberalci v družbi s socialnimi demokratimi onemogočajo vsako delo v parlamentu ter tudi izvedbo volitev.

+ Mažarska mirovna pogodba in evropski mir. Grof A. Apponyi je izjavil sodelniku »Az Esta«, da je mažarska pogodba strašna zmota, ker mažarskemu narodu onemogočuje življenje in ustvarjanje varnosti za evropski mir. Vendar pa položaj v zmislu spremnega pisma, ki že nekatere stvari popravlja, ni brezupen.

+ Ruske vojne. Moskovski sovjet je 6. t. m. sklenil, da bo nadaljeval vojno proti Poljski do skrajnosti. — Odeso so pred tem zasedli Ukrajinci s pomočjo rumunske artilerijske.

+ Stavka na Francoskem. Uradna poročila javljajo, da se promet na železnicah kljub terorizu stavkujočih neovirano razvija. Dogodilo se je par slučajev sabotaže. V Parizu dela nad polovico delavstva. Upajo, da se stavka do ponedeljka na celi črti konča.

Dnevne novice.

— List ustavimo 15. vsem onim narodniki, ki še niso poravnali naročnine za mesec april.

+ Uprava »Večernega List«.

— Tiskovni škrat, ki razsaja sicer pri vseh listih, nam je včeraj zopet napravil neljubo pomoto v članku o dr. Krekovem govoru. Dr. Krek je soc. dem. strokovni organizaciji dejal: »Ta strokovna organizacija je bila stroka: brez verstva, ter oristična (ne pa teoretična, kakov je napravil škrat) stroka in oderušto.«

— Cene živilom padajo. Krompir se zdaj ponuja v prodajo po 2 K do 2 K 50 v kilogram. Dobis ga, kolikor hočeš. Meseca marca revež ni dobil za drag denar nikjer krompirja, po 5 do 7 kron so zahtevali za kilo ravno tisti, kateri ga ponujajo sedaj po 2 kroni in 2 kroni 50 vin. Špekulanti so krompir prikrivali, zdaj, ko kaže letina lepo in je pričel gnjiti, ga mečejo na trg. Ravnotako kakor krompirju padajo tudi cene žit. Špekulanti že strahoma šepetajo med seboj, da je padla pšenica ne na 7, marveč že celo na 5 in 5 kron 50 v za krilo in rote eden drugega, nai se dobro drže. Tudi cene vinu so na debelo že precej padle. Poleg padca cen živilom pričakujejo poučeni krogi tudi padca cen manufakture, ki bi bile že izdatno nižje, če bi jih špekulantti v manufaktturnem blagu umetno ne držali na višini in jih skušajo še celo navijati.

— Za načelnika komisije za upravo kranjske deželne imovine je mesto odstopivšega dr. Trillerja imenovan primarij dr. Vinko Gregorič. Odstopil je tudi načelnikov namestnik višji ravnatelj Matija Zamuda.

— Razpisana so 3 mesta obrtnih nadzornikov za Slovenijo, in sicer s sedeži v Ljubljani, Celju in Mariboru. Prednost imajo strojni inženjerji ali pa pravniki z dovršenimi študijami.

— Kaznovani verižniki. Današnji »Ur. list« priobčuje seznam 46 oseb, ki so bile pri okr. glavarstvu v Kočevju kaznovane radi veriženja, navijanja in tihotapsta. Kazni znašajo 5–10.000 kron ter zapor od 6 ur do 1 meseca. Najhujša je bila radi navijanja cen kaznovana trgovka Höngmann, ki je navajala cene usnj. Kazen: 10.000 K, 1 mesec zapora in zapad usnja.

— Kaj pa s tobakom? Iz Maribora: V Mariboru že cel mesec, da še celo več nismo dobili tobaka. Pač pa ima cigarete in smodke vsaka natakarica, branjevka itd., ki prodajo po naravnost nezaščitenih cehnah. Kako to, da trafiš tobaka ne dobe? In kje ga vzamejo gostilničarji, kavarnarji in razni takšni ljudje, ki potem verižijo in cene navijajo. Ali bi se ne dal v tem oziru napraviti red?

— Maribor. Na praznik Kristusovega Vnebohoda priredi mariborsko orlovske okrožje v Hočah veliko orlovske slavnost. Iste se udeleži tudi mariborsko krščansko delavstvo.

— Zvonik in zvonovi zgoreli. Radeče pri Zidanem mostu. V četrtek popoldne okoli 5. ure je pogorel zvonik pri župni cerkvi v Radečah pri Zidanem mostu. Zgorelo je čisto vse, kar je bilo lesene. Zgorela sta tudi srednji in šolski zvon, kakor tudi ura v zvoniku. Zvonovi so bili iz leta 1859 in kar jih ni vojna vzela, so sedaj zgoreli. Sodi se, da je začigala zlobna roka.

— Laneni sukanec za čipkarice. Težko pričakovani sukanec razdeljujejo čipkarške šole vsem čipkaricam, katere imajo čas in v kolikor jih ne zadržuje poljsko delo. Sukanec na vretencih ni za čipke in škoduje le dobremu imenu naših čipk, ker postanejo čipke že po prvem pranju cunaste.

— Vse voj. prehodne nastanitvene prisotbine se bodo vsled odredbe vojnega ministrstva plačale šele po zaključku mira in odobrenju potrebnega kredita.

— »Krivoprisežnik«, igro v treh dejanjih (7 slikah) vprizori jutri zvečer ob 6. uri v Društvenem domu Kat. slov. izobraž. društvo v Hrušici. [k]

— Prostovoljno gasilno društvo v Stožicah vabi na veliko vrtno veselico, ki se vrši v nedeljo, dne 9. maja na vrtu g. M. Sitarja, p. d. Čišmana v Stožicah št. 28. Spored: Srečolov, šaljiva pošta, velikanski ribji lev, prosta zabava. Začetek ob 3. popoldne. Vstopnina prosta. Ker je čisti dobiček namenjen za gasilske potrebe, se preplačila hvaležno sprejemajo.

— Izgubil se je v četrtek, 6. t. m. popoldne na poti iz Medvod do mitnice v Šiški vezen podolgsti namizni prt (Tischläufer), dalje pol metra belega blaga, začet vezen ovratnik in nekaj drobnari. Najdi tel naj blagovoli stvari vrniti v uršulinski gospodinjski šoli v Ljubljani, Šelenburgova ulica.

— Ne vedo, kam z moštom. Na Zgor. Štajerskem imajo kmetje polne kleti sadjevca, ki ga doma ne morejo prodati, meje so pa zaprte. Letos obeta sadje zopet najobilnejšo letino, a kmetje ne bodo imeli posode za novo moš, ker imajo še starega polno. Zahtevajo, da vladu nemudoma odpri meje za izvoz mošta, kateremu cene hitro padajo.

— Valute dne 7. maja na zagrebški borzi: dolarji (100) 13.600 K; avstrijske krome (100) 65 K; levi (100) 175 K; carski rubli (100) 198 K; franc, franki (100) 980 K; napoleondorji (1) 500 K; nemške marke (100) 280 K; leji (100) 273 K; italijanske lire (100) 675 K.

Ljubljanske novice.

lj Zahvala. Povodom tragične smrti našega nadvse ljubljene očeta, brata, svaka in strica g. Alberta Zaragi-ja izrekamo tem potom za izkazano sočutje vsem najtoplejšo zahvalo. Osobito se zahvaljujemo vsem c. kolegom okoliške in ljubljanske požarne brambe, g. načelniku Turku za prekrasen nagrobeni govor, starosti Jugoslovanske gasilske zveze g. Barletu, g. podžupanu dr. Trillerju, telovadnemu društvu »Sokol L.«, pevskim društvom »Svoboda« in »Krakovo-Trnovo« za ganljive žalostinke, tvrdki J. J. Naglas, ravnateljujužne železnice, dr. Demšarju in dr. Minažu za izkazano prvo pomoč, g. župniku Petriču in vsemu ostalem občinstvu, ki nam je dalo utehe na zadnji poti nepozabljene, nesrečne žrtve.

Žaluoča žena in trije otroci.

lj Zveza služkinj priredi na Vnebohod pop. ob pol petih v veliki dvorani Uniona zborovanje. Vabljeni so tudi gospodinje, ki se lahko udeleže zborovanja na galeriji.

lj Poselska posredovalnica v Alojzijevišču na Poljanski cesti se dobro razvija. Na njo opozarjam zlasti služkinje. Vse naj se poslušajo le svoje strokovne posredovalnice. V pisarni je na razpolago več služb, služkinj pa primanjkuje.

lj Vabimo na tamburaški večer, ki ga priredi tamburaški krožek Krekove prosvete danes točno ob pol 9. uri zvečer v Alojzijevišču (Poljanska cesta).

lj Društvo za mladinske domove vabi uljudno svoje člane k seji, ki se vrši v torem, dne 11. t. m. ob pol 5. uri popoldne v Jugoslovanski tiskarni, I. nadstr. — Ker je seja nujna in važna, prosimo, da se je udeleže vsi člani in oni, ki uvidijo, da je lepa vzgoja mladine srečna bodočnost slovenskega naroda.

lj Dimnikarski red. Občinstvo se opozarja na knjižice »Dimnikarski red«, ki se dobre v mestnem ekspeditu na magistratu po eno krono in ki jih mora na podlagi tozadne odredbe imeti vsak hišni gospodar in vsaka stranka v hiši. — Zaeno se opozarja, da Ljubljana še ni razdeljena v dimnikarske okraje, torej sme vsak dimnikar v mestu ometati, kjerkoli hoče, in gospodar si more izbrati dimnikarja, katerekoli hoče.

lj Zgubila se je od hotela Tratnik do južnega kolodvora ali pa z opoldanskim vlakom do Drenovega griča ženska ročna torbica z vsebino: zlata zapestnica z uro, potem ženska zlata ura, dolga zlata ženska in moška verižica. Nagrada 2000 K, katera se dobi pri g. Korene, Franciškanska ulica 6. (k)

lj Petelin se je pred nekaj časom zatelet na uršulinski vrt v Ljubljani. Lastnik naj pride ponj v samostan.

lj Kaznovani žepar France Deban iz Pribislavcev pri Čakovcu je 31. marca 1920 vzel Mileni Bonceljevi rjavu denarnico, v kateri je bilo gotovine 401 krona. Aretiran je bil med drugimi žeparji. Listnica je bila ukradena Bonceljevi iz desnega žepa plasnica: Deban pravi, da je prišel iz Čakovca v Ljubljano smotke kupovat. Pravi, da denarnice ni ukradel on, marveč mu jo je dal Habjan Štefan, kateri stanuje eno uro od Pribislavcev. Denara ima Deban 392 K. Cela družba je prišla iz Čakovca rekvirirati naše trge! pravi g. dvorni svetnik Regally. Bonceljeva je imela, kakor pravi, v denarnici do 400 krov. Sodišče je obsodilo Debana na 6 mesecev strogega zapora. Poleg Debana je pa ljubljansko deželno sodišče kaznovalo še sledeče žeparje: Oskaria Marijetiča na 10 mesecev, Milana Živkoviča na 3 in Jakoba Lukiča na 3 in pol leta težke ječe.

lj Tatrina v tobačni tvornici. Josip Jankovič, delavec, Josip Tome, Ivan Tome in Marija Tome se zagovarjajo pred deželno sodnijo, ker jim očita obtožba, da sta Josip Jankovič in Josip Tome nekega dne okoli 8. decembra 1919 izmaznila vrečo 15 kg turškega tobaka, Marija Tome, da je ukraden tobak skrila, Ivan Tome je pa pomagal nositi ukraden tobak Jankoviču, kateri je spravil tobak na voz med listje in se je tobak tako izpeljal iz tobačne tovarne. Tobak je prodal Jankovič brivcu Franetu Loborecu, kateri ga je prodal France Tometovi Lapajnetu. Pa zaslivanju prič, katere so Tometove popolnoma razbremenile, je sodošče obsodilo Jankoviča na 2 meseca težke ječe, vse tri Tometove pa oprostilo ob obtožbe.

Razne novice.

lj Brezžični brzjav v starem veku. Washingtonskem »National Geographic Magazine« je izrazil J. A. Kingmann v posebnem članku domnevo, da je bila na eni višini otoka Capri za vladanja cesarja Tiberija postojanka brezžičnega brzjava, ki je delovala podnevi s pomočjo solnčnih žarkov, ponoči pa z umetno svetlobo. Daljše bivanje Tiberija na Capri, eno mesto v Tacitu in navzočnost slavnega astrologa, matematika in optika Trisila na cesarjevem dvoru potrjuje Kingmanna v domnevni, da je dejanski poslavala takšna zveza med

Rimom in prestolico. Najbrže so novosti v senatu »Acta publica« in vsakdanje dnevnne novice »Acta diurna« prihajala na omenjeni otok potom svetlobnih signalov.

lj Imena amerikanskih mest. Zanimive podatke o postanku imen občin in mest mladih amerikanskih držav je prinesel »Dictionary of Americanismus«. Po njegovi trditvi je bilo pred revolucijo splošno razširjeno staro pojmovanje. Potem je napočila doba velikega patriotizma, ki je dala občinam in mestom imena narodnih junakov: Washington, Jefferson, Hamilton itd. Na drugi strani so tudi radi volili imena, kakor: Freedown, Liberty in Union. Za njo je prišla klasična doba, v kateri so doble občine imena: Homer, Virginija, Eklad, Cicero, Seneca, Ulises, Atene in Maraton. Iz nabožnega življenja so si izposodili imeni Silvah in Mount Sinaj. Tudi na angleško literaturo spominjajo imena premnogih mest ter na imena velikih evropskih mest in držav.

lj Kako visoko cenijo Španci Cervantesa. V madriškem narodnem muzeju lepih umetnosti sta dve veliki dvorani, ki sta posvečeni samo Cervantesu. Tu je poleg drugega zbirka 648 izmed 800 znanih izdaj dona Kišota, poleg drugih sta tudi dve češki, ilustrirana japonska izdaja itd. Vled ravnokar izdanega kraljevega odloka za vse španske šole je za vse španske šole za vse učence četrtrno branje dona Kišota obvezni predmet. Ustanovila se je posebna komisija, ki ima skrbni za skrajšano izdajo dona Kišota kakor šolsko berilo za 28.000 španskih javnih učilnic, kjer naj bi učenci vsak dan brali to mojstrsko delo.

lj Kdo je bil Buffalo Bill? Za severnoameriško mladino ni nobeno ime bolj zagrnjeno v romantiko kakor Buffalo Bill. Vsakdo bi mislil, da je Buffalo Bill živel v davno minulih časih. V resnici pa je umrl ta romantični junak severnoameriške mladine šele pred tremi leti v starosti 71 let. Pravo njegovo ime je bilo William Friderik Gody. V svojih mladih letih se je udeležil državljanke vojske, potem je postal nekoliko časa pri vojakih, na kar se je preselil, da bi si ustanovil farmo in tako postal samostojen državljan. Njegovo z burnimi dogodki bogato življenje iz bojev proti Indijanom, ki so prvim beločescem okoli Forst Hays blizu St. Louis delali vseposod zapreke, je objavila zdaj njegova žena Mrs. Godyjeva. Nje oče se je preselil iz Alzacije v Ameriko. Ime Bill so mu dali njegovi tovariši, ko je bil nekaj časa v službi pacifiške železniške družbe, s katerimi se je udeleževal lova na bivole.

lj Najdražje jajce. Kakor so danes jajca draga, vendar še oddaleč ne dosezajo cene, ki se je pred približno 200 leti zahtevala za eno jajce. Ko je angleški kralj Jurij I., znan kot skopuh, nekoc potoval po Danski, se je ustavil v neki krčmi in naročil mehko-kuhanino jace. Ko je použil svojo skromno južino, je zahteval račun. Ko mu ga krčmar predloži, kralj ostrmi, kajti krčmar je računal jajce 200 goldinarjev. »Prijatelj«, pravi kralj, »jajca morajo biti v vašem kraju pač prava redkost!« — »Ne, Veličanstvo,« odgovori krčmar, »jajca ne, pač pa so kralji pri nas zelo redki.«

lj Brezžični telefon. Ta epohalni razum bolj in bolj napreduje. Kot javlja iz Londona, so brezžični pogovori raz zrakoplovov zelo uspešni. Časnikarji so mogli na 150 milj daleč zelo razločno govoriti s svojimi uredniki. — »Morning Post« piše, da je mogel čisto razločno govoriti z Rimom kakih 500 besed. Gotovo lep napredek.

lj Nov izum za ogrožene ladje. »Bellinge Fidendi« poročajo iz Londona: Marconijevemu društvu se je posrečil izreden izum. Pomen novega izuma tiči v tem, da morejo na morju kakorsibodi ogrožene ladje poklicati s signalnimi napravami na pomoč. Odslej ni treba več telegrafistov na krovu. S pomočjo novega izuma začno zvoniti signalni zvonovi na vseh bližnjih ladjah ter jih tako opozorijo na pretečo nevarnost.

lj Uganka brezžične telegrafije. Marconijevu društvu poroča: Nameščenci pri aparati za brezžično telegrafijo po vsem svetu so prejemali že nekaj let pred vojsko nerazumljive značke. Društvo je sedaj obnovilo proučevanje teh znakov, ki jih je prekinila vojska. Znaki se javljajo v Ameriki in nekatera pismenka posebno črka »s« se čestokrat ponavlja. Iz okolščine, da se znaki sočasno ponavljajo v Londonu in v New Yorku z enako silo, se da sklepati, da prihajajo ta poročila iz velikanskih daljav. Marconi je mnenja, da je te znake pripisati električnim valovom na solncu ali pa kje druge. In navsezadnje je tudi mogoče razlagati dalje Marconi — da je ta ali oni planet pozkušal priti v stik z zemljo. Končno sodbo pa hoče podati še na podlagi nadaljnega opazovanja. Kraljevi astronomi I. Dyson je mnenja, da električni valovi lahko prihajajo k nam z drugih planetov. Pred dobrima dvema mesecema so prinašali listi prva poročila o tem, da je Marconi ujel nerazumljiva znamenja, ki morajo na vsak način prihajati s kakšnega planeta. Marconi ni tedaj prav nič dvomil, da gre tu za življenske pojave Martovih prebivalcev.

Na lastni grob je postavil svečo. V Milanu se je pred kratkim zgodil čudovit slučaj. Leta 1916 je bilo najdeno v nekem kanalu truplo, katero sta pripoznala žena elektrika Casatija in neki Maioli za truplo elektrika Casatija. Ta že 6 mesecev ni živel s svojo ženo in na dan, ko so našli njegovo truplo, je bil pravzaprav zaprt radi tativne v nekem mestu. Pred nekaj časa se je vrnil v Milan, kjer je zvedel, da je pravzaprav umrl in da se je njegova žena poročila z Maiolijem. To ga ni motilo. Kot človek dobrega humorja je šel na glavarstvo, da dvigne nek dokument. To da udružnik, ga je nahrul: »Vi ste vendar mrtev. Kaj pa hočete? Vaš prostor je na pokopališču, polje 44, grob 550.« Casati je odšel na svoj lastni grob, dal nanj venec in si postavil svečo ter jo prisgal. Svoje žene ni zahteval nazaj. Odpotoval je. Italijanska sodišča se bavijo s vprašanjem, če je zakon veljaven ali ne.

lj Proti letnemu času je nastal odpor v nekaterih avstrijskih deželah. Deželna zborna predarelški in solnočrški sta sklenila, prositi pri vladu, da bi bil letni čas odpravljen. Tirolci so tudi proti tej vojni posledici. (Letni čas v Avstriji je bil uveden na željo reparacijske komisije.) Na Italijanskem je bil letni čas odpravljen takoj, ko je bil uveden.

Narodnogospodarski eseji. Spisal dr. A. G. S. o r., cena z drag. dokl. vred 7 K 20 vin, je ravnokar izšla v zalogi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani in bomo o njej še natančneje spregovorili.

NAŠIM DRUŠTVOM IN SOMIŠLJENIKOM!

Ali ste že naročili

»NAŠA POTA«

I. in II. zvezek?

Naj ne bo